

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача | Фикҳ дарслари (259-дарс)

19:00 / 07.12.2023 3076

Боши 258-дарсда

Сўнгра намозгоҳга чиқади.

نَع ۛ سَنَانُ نَبَرِي مُع يَبَا نَع
نَمُهُ نَع ۛ هَل ل ا ي ض ر ۛ هَل ۛ م و مُع
ي ل ص ۛ ه ل ل ا ل و س ر ۛ ب ا خ صَا

أَبُكَرٌ نَأٌ مَّ لَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا
هُلَلَا يَلَصَّ يَبَّنَلَا يَلَا أُوْءَاجُ
مُهَّنَأٌ نُوْدَهَشَي مَّ لَسَوِ هَيْلَعُ
مُهَرَمَأَفُ ، سَمَّ أَلَابَلَالَهَلَا أُوْأَرُ
نَأٌ أُوْحَبُّ صَأْ أِذِإُو ، أُوْرَطْفُي نَأٌ
وُبَأْ هَأُوْرُ . مُمَّ هَالَصُّمُ يَلَا أُوْدُعَي
دَمُّ حَأُوْ يَأَسُّ نَلَا أُوْدُوَادُ

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ва рошид халифалар ийд намозларини намозгоҳда ўқиганлари ҳақида ривоятлар кўп. Оддий масжидда ўқиса ҳам бўлаверади.

Намозгоҳда ийд намозидан олдин нафл ўқимайди.

Чунки Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар.

هُلِّلَا يَضْرَسُ أَبَعِ نُبَا نَع
هُلِّلَا يُّلَّصُّ يَّبُّنَلَا نَأْ : أَمْهُ نَع
مُّوَيَّ جَرَّخَ مَّلسَوِ هَيْلَع
مَلَّ نِّيَّتْ غَكَّرَ يُّلَّصَّ فِرْطِفُلَا
هُوْرَ . أَهْدُغَبَ أَلَوِ أَهْلُبَقِّ لَّصُّي
هُسُّمَّخُلَا

Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам Фитр куни чиқиб, икки ракъат (ийд) намоз ўқидилар. Улардан олдин ҳам, кейин ҳам намоз ўқимадилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Ийд намозининг вожиблик ва адо этиш шартлари худди жуманинг шартлари кабидир. Фақат хутба бундан мустасно.

Хутба жуманинг адо қилиниши учун шартдир. Икки ийдда бу шарт йўқ. Шунинг учун ҳам ийднинг хутбаси намоздан кейин бўлади.

هُلِّلَا يَضْرَسُ رَمُعِ نُبَا نَع
هُلِّلَا لُؤْسَرَرْنَاكَ : لَأَقْ أَمْهُ نَع
مَّلسَوِ هَيْلَعُ هَلِّلَا يُّلَّصَّ

هُلِّلَا يَضَرُّ رُمُوعًا وَرُكَّابًا وَبَأْو
نِي دِي غَلَا نُوْلَ صِي أُمُّه نَع
ةً بَطُخُ لَالْبَق

Ибн Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам, Абу Бакр ва Умар розияллоху анҳумо икки ийд намозини хутбадан олдин ўқир эдилар».

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача.

Ийд намозини қуёш бир ёки икки найза бўйи кўтарилгандан кейин ўқиса бўлади. Қуёш чиқаётган вақтда намоз ўқиш ман қилинган.

يَضَرُّ رُسُوبِ نُبِ هَلِّلَا دُبَعِ نَع
أَنْعَرَفَ أَنْكَ : لَأَقُ هُنَعُ هَلِّلَا
نِي حَكَ لَدَوِ عَاسِلَا هِدَه يِف
يِرَاخُ بَلَا هَاوِرِ حِي بَسَّتِلَا
دُبَعِ جَرَخُ : هُظْفَلَو دُوَادُ وَبَأْو
لُوسَرُ بَحِ اصِرُ رُسُوبِ نُبِ هَلِّلَا
هِيَلَعُ هَلِّلَا يَلَصِ هَلِّلَا

مَوِي ي فِ س ا ن ل ا ع م م ل س و
م ا م ا ل ا ء ا ط ب ا ر ك ن ا ف ، د ي ع
ا ن ع ر ف ا ن ك ا ن ا ل ا ق ف
ن ي ح ك ل د و ه ذ ه ا ن ت ع ا س
ي ح ي ب س ت ل ا

Абдуллоҳ ибн Буср розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Биз бу вақтда фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Бу тасбеҳ вақтида эди».

Бухорий ва Абу Довуд ривоят қилишган.

Абу Довуднинг лафзида:

«Абдуллоҳ ибн Буср – Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари – одамлар билан ийд куни чиқди ва имомнинг кеч қолганини инкор қилиб:

«Бу соатда биз (намоздан) фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Ўшанда тасбеҳ вақти эди», дейилган.

Уламолар, ушбу ривоятдаги «тасбеҳ вақти»дан мурод чошгоҳ намози вақти, деганлар. Бундан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг вақтларида ийд намози чошгоҳдан олдин ўқиб бўлингани келиб чиқади.

Ийд намозини заволдан кейин ўқиб бўлмаслигига қуйидаги ривоят далилдир:

نَع ٠ سَنَانُ نَبِيٍّ مَع يَبَا نَع
نَمُّهُ نَعُّهُ لَلَا يَضَرُّهُ لِهَلِّهِ مَوْمَع
يَلَّصُ هَلَلَا لُؤْسَرِ بَاخْصَا
أَبْكَرٌ نَأٌ مَلَّسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا
هُلَلَا يَلَّصُ يَبَّنَلَا يَلَا أَوْعَاج
مُهَّنَأٌ نُوْدَهُ شَيْ مَلَّسَوِ هَيْلَع
مُهَرَّمُ أَفٌ سُمُّ أَلَابِ لَالَهُ لَأُور
نَأٌ أُوْحَبُّ صَا إِذِإُو ، أُوْرطُفِي نَأٌ
وُبَأُ هَأُورٌ مُمُّ هَالِ صُمُّ يَلَا أُوْدَعِي
دَمُّ حَأُورٌ يِيئُ أَسُّ نَلَا أُوْدُوَاد

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Бошқа бир ривоятда эса «Заволдан кейин келдилар», дейилган. Шунинг учун «Заволдан кейин гувоҳлик берилса, ийд намози эртаси кунга қолдирилади», дейилган. Ушбу ҳадисга ҳамма мазҳаблар бир хил амал қилишади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.